

İdarenin Öğretmenlerle İlgili İşlemleri ve Bu İşlemlerin Nitelikleri

İdarenin öğretmenlerle ilgili işlemlerini üç bölümde inceleyeceğiz:

- 1 — İdari işlemler,**
- 2 — Disiplin işlemleri,**
- 3 — Adli işlemler.**

Bu üç çeşit işlemde uygulanan kanun hükümleri, uygulayan merciler ve kanun yolları ayrı ayrı olduğu için bu hususlar, imkânlarımızın elverdiği ölçüde ve ayrıntılara girmeden daha çok ihtiyaç duyulan konular üzerinde durularak açıklamaya çalışılacaktır.

A — İDARÎ İŞLEMLER :

Uygulamada idarî işlem yerine, "idarî tasarruf", "idarî muamele" veya "idarî karar" tâbirleri de kullanılmaktadır. Bir işlemin idarî sayılabilmesi için şu üç unsurun bulunması zorunludur:

- a) Beyan unsuru : İrade beyanı, idarî işlemin başlıca şartlarından biridir. İdare adına açıklanmış geçerli bir beyan olmadan idarî işlemden bahsedilemez.
- b) Aidiyet unsuru: İşlem, kamu idaresinin bir süjesi tarafından yapılmış olmalıdır. Yani işlem yapılırken idare adına hareket edilmiş olmalıdır.
- c) Kamu görevi unsuru: İşlem, kamu görevinin yürütülmesi sırasında veya yürütülmesi için yapılmış olmalıdır. Kamu görevi kavramı, hem idare hukukunun sınırını, hem de idarî yargı mercilerinin görev ve yetkilerini tâyin eden önemli bir ölçüdür.

Bu özellikleri taşıyan idarî işlemler, cezadan daha ağır sonuçlar doğursa bile, ceza sayılmamaktadır.

Konumuz açısından önem ve özellik taşıyan idari işlemler :

1 — Bakanlık Emrine Alınma:

a) 6435 sayılı Kanuna göre Bakanlık emri işlemi :

6435 sayılı kanunun 1. maddesi, Bakanlara memurları atanmalarındaki usule göre bakanlık emrine alma yetkisini vermektedir. Maddede, memur ve öğretmenlerin hangi hallerde bakanlık emrine alınacakları belirtilmediği gibi, herhangi bir ölçü de konmamıştır. Tayindeki usule uygun yapılmak suretiyle şekil şartı yerine getirilirse hukuka uygun gibi görülebileceğinden idarece kötüye kullanılması mümkündür. Kanun bu haliyle idareye geniş bir takdir yetkisi vermiş gibi görünmekteyse de bakanlık emri işlemi sebebe müstenit bir işlemidir. İşlem dâva konusu haline getirildiği takdirde bakanlık, bakanlık emrine alma sebebim bildirmek zorundadır. Bu sebebin uygun bir sebep olup olmadığı ve böyle bir işlemi gerektirip gerektirmediği Danıştayca karara bağlanır. Ceza sayılmıyan bu işlem aslında birçok cezadan daha ağır sonuçlar doğurmaktadır.

Bakanlık emrine alman öğretmenlerden onbeş yıldan aşağı hizmeti olanlara dörtte bir, onbeş yıldan yirmi yıla kadar hizmeti olanlara üçte bir, yirmi yıldan fazla hizmeti olanlara yarı maaş oranında ve altı ay süre ile maaş verilir.

Altı ay sonunda göreve iade edilmemiş olanlarla eski görevine eşit veya bir aşağı derecedeki bir görevi teklife rağmen kabul etmeyenler hakkında emeklilik hükümleri uygulanır. Bunlardan ancak 20 yıldan fazla hizmeti olanlara emekli maaşı bağlanır.

6435 sayılı kanunun 3. maddesi, bu kanun hükümlerine göre işlem yapan idare ve şahıslar aleyhine hiçbir idarî ve adlî yargı merciine başvurulamayacağını hükme bağlamakta idi. Ancak 1961 Anayasasının "İdarenin hiçbir eylem ve işleminin yargı denetimi dışında bırakılamaz" hükmüne aykırı olan bu madde Anayasa-Mahkemesince iptal edilmiştir. Böylece bu çeşit işlemler aleyhine Danıştay'da iptal dâvası açmak mümkün olmuştur. Bakanlık emri işleminin tebliği tarihinden itibaren doksan gün içinde dâva açılabilir. Bu süre geçtikten sonra açılan dâvalar süre aşımından reddedilir.

b) 788 sayılı kanunun 60. maddesine göre :

788 sayılı kanunun muaddel 60. maddesi, her derece ve sınıftaki memurun, gerektiği takdirde tayinindeki usule göre mensup olduğu bakanlık veya genel müdürlük emrine alınabileceği hük-

münü ihtiva etmektedir. Ancak bu kanunla düzenlenmiş olması ve 6435 sayılı kanunun 4. maddesi hükmü karşısında bu maddenin uygulanma imkânı kalmamıştır.

2 — İşten el çektirme :

a) 788 sayılı kanunun 48. maddesine göre :

Olağanüstü hallerde valiler, görevde kalmalarını memleketin- asayiş ve disiplini bakımından sakıncalı gördükleri herhangi bir memuru, sorumluluğu kendisine ait olmak üzere geçici olarak işten el çektirmeye yetkilidirler. İşten el çektirilen memurun bağlı olduğu bakanlığa derhal bilgi verilir. Bu madde hükmüne göre işten el çektirilen memurlar hakkında disiplin komisyonları en çok iki ay zarfında bir karar almaya mecburdurlar. Disiplin komisyonu açığa çıkarma işlemine lüzum olmadığı kanaatine varırsa işten el çektirilen memur görevine iade edilir ve açıkta kaldığı süreye ait maaşını tamamen alır. Bu takdirde valinin sorumluluğu İçişleri Bakanlığınca tesbit edilir.

Bu maddede söz konusu edilen disiplin komisyonu, 788 sayılı kanunun 1129 sayılı kanunla değiştirilen 52. maddesinde belirtilen disiplin komisyonudur.

Bu madde hükmüne göre uygulanan işten el çektirme işleminin iptali için, yazılı bildirim tarihinden itibaren doksan gün içinde Danıştay'da dâva açılmak gerekir. Ancak Disiplin komisyonunun iki ay içinde işlem hakkında olumlu veya olumsuz bir karar alması zorunlu olduğundan,- dâvanın disiplin komisyonu karar verdikten veya iki aylık süre geçtikten sonra açılması pratik bakımından uygun düşer. Esasen, uygulamada valiler bu madde hükmünden ziyade 5442 sayılı kanunun 16. maddesine veya Memurun Muhakematı Kanununun 12. maddesine göre işten el çektirmektedirler.

b) 5442 sayılı kanunun 16. maddesine göre :

Valiler, denetlemeleri sırasında iş başında kalmalarında sakınca gördükleri bütün memur ve müstahdemlere, sorumluluğu altında işten el çektirebilirler. Bu halde de işi derhal gerekçesiyle birlikte ait olduğu bakanlığa bildirmek zorunludur. İlgili bakanlık bu durumda ya işten el çektirme işlemini kaldırıp memuru görevine iade eder, ya bakanlık emrine alarak gerekli soruşturmayı yaptırır veya sorumluluk valiye ait olmak üzere işten el çektirme işlemi soruşturma sonucu alınıncaya kadar devam eder.

İşten el çektirilen memura maaş ödenmez. Ancak 3656 sayılı kanununun 11. maddesine göre, vazife ve memuriyetlerine ait' hususlardan dolayı işten el çektirilerek maaşları kesilen memurlara, soruşturma ve muhakeme sonucunda men'i muhakeme veya beraat kararı verildiği veya hakkındaki koğuşturma af ile ortadan kaldırıldığı takdirde, kesilen maaşları tutarının yarısı verilir. Bu miktarın verilmesi için ayrıca dâva açılmasına ihtiyaç yoktur, dilekçe ile ilgili bakanlığa başvurmak kâfidir. Ödenmesi halinde dâva açılabilir.

Bu maddeye dayanılarak uygulanan işten el çektirme işlemlerinin iptali için de yazılı bildirim tarihinden itibaren doksan gün içinde Danıştay'da iptal dâvası açılmalıdır.

c) 5442 sayılı Kanununun 31 maddesinin D fıkrasına göre işten el çektirme:

Kaymakam, denetlemesi sırasında iş başında kalmalarını sakinçali gördüğü ilçe idare şube başkanlarını valinin muvafakati ile, diğer memur ve müstahdemleri re'sen sorumluluğu altında işten el çektirebilir. Bu madde hükmüne göre yapılan işlem yukarıdaki bentte açıklanan işlemle aynı mahiyettedir ve aynı sonuçları doğurur.

d) Memurun Muhakematı Hakkındaki Kanunu Muvakkatin 12. maddesine göre işten el çektirme:

"Aleyhinde tahkikatı iptidaiya icrasına mübaşeret olunan memurlar, lüzum görülürse memuriyetleri vekâletle idare ettirmek üzere işten el çektirilir ve lüzumu muhakemelerine karar verilen memurların devamı memuriyetlerinde mahzur görüldüğü takdirde işten el çektirileceği gibi azilleri cihetine dahi gidilebilir.

Beraat veya mahkûmiyet halinde haklarında ahkâmı mevzuai kanuniye dairesinde muamele olunur."

Bu madde gereğince işten el çektirmenin şartları şunlardır: Memurun aleyhinde ilk tahkikat icrasına başlanmış olmalıdır ve işten el çektirilmesi gerekli görülmelidir. İşten el çektirilen memura maaş verilmez, beraat ettiği takdirde görevine iade edilir ve açıkta kaldığı sürece mahrum kaldığı maaşları tutarının yarısını ödenir. Mahkûm olduğu takdirde, mahkûmiyetin sonucu hakkında idari veya disiplin bakımından yapılması gereken diğer işlemler uygulanır.

İdareten azil, memurun kanununun 59. maddesi ile kaldırılmış olduğundan birinci fıkranın son hükmü kalkmıştır. Bu hallerde ancak 6435 sayılı Kanun mucibince bakanlık emrine alınabilirler.

İdareten Azil :

788 sayılı kanunun 59. maddesiyle idareten azli ilga edildiğinden bu yolla memurun azli mümkün değildir.

3 — Görev yerinin değiştirilmesi :

Öğretmenler hakkında en çok başvurulanan idarî işlem, görev yerinin değiştirilmesidir. İsteğe bağlı olarak yapılan nakiller, "atanma, nakil ve yer değiştirme" yönetmeliklerindeki hükümlere göre yapılmaktadır. Bu yönetmeliklerden ileride söz edilecektir. Burada istek dışı nakiller üzerinde duracağız.

a) 789 sayılı kanunun 22. maddesine göre nakil:

Millî Eğitim Bakanlığınca yapılan istek dışı nakillerde genellikle 789 sayılı kanunun 22. maddesine dayanılmaktadır. Bu madde aynen şöyledir: "Maarif Vekâleti, muallimleri maaş ve sınıflarına hâlel gelmemek üzere lüzum gördüğü yere tahvil eder. Bilâmazeret kabul etmeyenler müstafi addolunur."

Görülüyor ki bu madde ile bakanlığa geniş bir takdir yetkisi verilmiştir. Maaş ve sınıflarını değiştirmeden bir öğretmenin, bakanlığın lüzum gördüğü herhangi bir yere nakledilmesi mümkün olmaktadır ve şekil unsurları yerine getirildiği takdirde hukuka uygun gibi görülmesi de mümkündür. Maddede naklin hangi hallerde lüzumlu olduğu belirtilmemiştir. Ancak buradaki takdir yetkisinin de objektif ölçüler içinde ve kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi amacını sağlamak içinde kullanılması zorunludur. Bu amacın dışında, hissi, siyasî veya şahsi sebeplerle yapılan nakiller hukuka uygun değildir. Hizmetin aksamaması ve mevcut öğretmenlerin ihtiyaca en uygun şekilde kullanmasını sağlamak üzere konan bu madde, bakanlıkça adeta bir ceza maddesi gibi işletilmekte ve bu amacın tamamen aksine hizmet aksatılmaktadır.

İstek dışında ve haksız olarak görev yerinin değiştirilmesi işleminin iptali için, yazılı bildirim tarihinden itibaren doksan gün içinde Danıştay da iptal davası açılması gerekir. Bu süre geçirildikten sonra açılan davalar süre aşımından dolayı reddedilir. Ancak idareye tanınan takdir yetkisinin kötüye kullanıldığını ve tasarrufun şahsi, siyasî veya hissi sebeplerle yapıldığını isbat etmenin zorluğu karşısında davadan her zaman olumlu sonuç almak mümkün olmamaktadır.

b) 5439 sayılı kanunun 2. maddesine göre :

Bakanlar, merkez ve iller teşkilâtında aylıkla çalışan herhan-

gi bir memuru, tayinindeki usule göre, yapılması o bakanlığa ait bir iş için, orada bakanlık teşkilâtı ve boş vazife bulunup bulunmamasıyla kayıtlı olmaksızın, kadrosuyla yurt içinde dilediği yerde çalıştırılabilir. Bu madde bakanlara çok geniş bir yetki vermektedir. Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilâtı görevlileriyle ilköğretim müfettişlerinden büyük bir çoğunluğu bu şekilde çalıştırılmaktadır. Bakanlar bu madde hükmüne istinaden tesis ettikleri işlemi her zaman iptal edebilirler. Bu iptal işlemi dava konusu yapılabilmekle beraber, olumlu sonuç alma imkânı yok gibidir.

c) 788 sayılı kanunun 35. maddesine göre :

Madde başlığı "Mecburi tahvil"dir. Memurlar hakkında halk tarafından yapılan şikâyet üzerine , bağlı olduğu daire tarafından mahalline müfettiş veya muhakkik gönderilir. Tahkikat sonucunda memur hakkında disiplin veya ceza işlemini gerektirir bir durum olmamakla beraber nakli gerektiren sebepler varsa, tahkikat raporu disiplin komisyonunca incelenir ve şikâyet konusu hususun sabit olduğu anlaşılırsa bu komisyon kararıyla görev yeri değiştirilir.

İl Millî Eğitim Disiplin Komisyonları ile Bakanlık Disiplin Komisyonunun istişarî nitelikleri nakil kararları bu madde hükmüne girmez. İstişarî nitelikteki nakil kararlarının icra edilme zorunluğu mutlak değildir, ilgili idare uygun görürse bu karara uyar. Halbuki 788 sayılı kanunun 35. maddesi bir disiplin hükmü getirmektedir ve disiplin cezalarının doğurduğu sonuçları doğurur. Ancak maddenin metni incelendiğinde görülmektedir ki bu nakil ancak belli şartların gerçekleşmesi halinde mümkündür. Bu şartlar:

1 — Memur hakkında halk tarafından şikâyet yapılmış olmalıdır.

2 — Şikâyet konusu hususlar müfettiş veya muhakkik tarafından incelenmiş olmalıdır.

3 — Soruşturma sonunda memur hakkında adlî veya disiplin işlemi yapılmasını gerektirir bir durum olmamakla beraber, nakli gerektiren sebepler olduğu anlaşılmalıdır.

4) Disiplin Komisyonunca, 788 sayılı kanunun 35. maddesine göre nakil kararı alınmalıdır.

Maddenin uygulanması bu şartlara bağlanmıştır. Esasen nakil işlemini kolayca sağlayan başka hükümler bulunduğu için bu maddeye göre işlemi tayini çok istisnai hallerde görülmektedir.

d) 5442 sayılı kanununun 8. maddesinin C bendine göre :

İl idaresi Kanununun 8. maddesinin C fıkrası valilere, memurların il içinde görev yerlerini değiştirme yetkisini vermektedir. Yukarıda üzerinde durduğumuz bakanlıkça yapılan nakillerle aynı mahiyettedir. Aradaki fark nakil işlemini bakanlık yerine valiliğin yapması ve naklin il sınırları içinde olmasıdır. Bu işlemin iptali de yukarıda açıklandığı şekilde, yazılı bildirim tarihinden itibaren doksın gün içinde Danıştay'da dava açılmakla mümkündür ve takdir yetkisinin yerinde kullanılmadığıının isbatı gerekir.

Görev yerinin değiştirilmesi konusunu bitirmeden şu hususu da belirtmeyi faydalı bulmaktayız. İl Millî Eğitim Disiplin Komisyonları, öğretmenlerin nakli gerektiği, idareciliğinin alınmasının uygun olacağı v. s. gibi idarî konularda karar almaktadırlar. 788 sayılı kanunun 35. maddesi ayrı tutulursa, bu kararlar tamamen istişarî mahiyet taşımaktadır. İdare bu kararlara uyup Uymamakta serbesttir. Bu nedenle de bu kararların icraî niteliği yoktur. Bazı öğretmenlerin icraî niteliği olmıyan bu tip kararların iptali için Danıştay'da dava açtığı veya üst disiplin komisyonları nezdinde itirazda buldukları görölmektedir. İptali gereken idarî bir tasarruf mevcut olmadığından bu hususa dikkat edilerek masraf ve emek kaybından kaçınılması gerektiğini hatırlatmak isteriz. Eğer bu istişarî karar idarece uygulanırsa ancak o zaman iptal kabiliyetini haiz bir işlem doğar.

4 — İdarî Görevin Alınması :

Millî Eğitim Bakanlığı, öğretmenlere idarecilik verilmesi ve idareciliğin alınması konusunda da geniş takdir yetkisine sahiptir. 788 sayılı kanunun 12. maddesi "Maarif hizmetinde asıl olan muallimlik" demektedir. Bu maddenin bahşettiği elastikiyet içinde, bakanlık-idarî görev sahiplerinden bu görevi almakta ve başkalarına vermektedir. Bakanlık uygulamaları arasında geniş yer tutan bu işlemlerin de kamu hizmetinin arızasız yürütülmesi amacıyla yapılması gerekir. Yukarıda belirtilen madde hükümünden dolayı millî eğitim hizmetlerinde idarecilik müktesep hak sayılmamaktadır. Böyle bir işlemle karşı karşıya kalan, öğretmenin, uygulanan işlemi iptal ettirmesi de ancak, idarî takdirin kötüye kullanıldığını isbat etmesiyle mümkündür. İptal davası, diğer idarî işlemlerde olduğu gibi yazılı bildirim tarihinden itibaren doksın gün içinde açılmalıdır. Disiplin komisyonlarının bu konuda aldıkları kararlar nakillerde olduğu gibi istişarî nite-

liktedir, Bu bakımdan disiplin komisyonlarının idareciliğın kaldırılması konusundak? kararlarını itiraz veya dava konusu yapmakta pratik yarar yoktur.

Yukarıda açıklananlar dışında daha birçok idarî işlem yapılmakla «beraber hepsi üzerinde teker teker durmamıza imkân yoktur. Ancak idarî nitelik taşıyan bütün eylem ve işlemler eğer haksız şekilde uygulanmış ise bunların iptali için Danıştay'a dava açmak gerekir. İdarî işlemler için dava açma süresi, kanunda başka bir süre gösterilmediği hallerde doksan gündür, idare hatalı bulduğu kararını her zaman kaldırmak veya düzeltmek imkânına sahip olduğundan idarî yolla da işlemin iptali mümkündür.

B — DSİPLİN İŞLEMLERİ

Disiplin cezalan, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla, kanun, tüzük, yönetmelik ve emirlerin devlet memuru olarak yapılmasını emrettiği ödevleri yerine getirmiyenlere, uyulmasını zorunlu kıldığı hususları yapmayanlara ve yasakladığı işleri yapanlara uygulanan müeyyidelerdir. Bu bakımdan ceza hukukunda bahis konusu edilen ceza ile, disiplin cezaları arasında önemli farklar vardır. Ceza hukukunda bahis konusu edilen ceza, toplum düzenini bozan, bu düzene aykırı olan hareketlere ve davranışlara uygulanmaktadır. Bu cezanın sonucu da ceza görenin temel hak ve hürriyetleri üzerinde etki göstermektedir. Disiplin cezalarında ise bahis konusu olan toplum düzenine aykırı davranışlar değil, belli bir kurum düzenine daha doğrusu devlet memurları için meydana getirilmiş çalışma düzenine aykırı davranışlardır. Cezaların sonuçları da temel hak ve hürriyetler üzerinde değil, çalıştıkları kurumla bunlar arasındaki münasebetlerde kendini gösterir.

Öğretmenlerle ilgili disiplin hükümleri 1702, 4357, 788, ve 5442 sayılı kanunlarda yer almaktadır. Bu kanunlar disiplin cezalarını gerektiren eylemleri sıralamış ve hangi eylemlere hangi cezaların verileceğini saptamıştır. Henüz yürürlüğe girmemiş olmakla beraber, 657 sayılı kanun bu sistemi terk etmiştir. Bu kanunda disiplin cezalan ile suç teşkil eden fiiller ayn ayn sayılmış, hangi fiillerin hangi cezayı gerektirdiği belirtilmemiştir. Her hangi bir disiplin suçunun işlenmesi halinde, durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre disiplin cezalanından uygun görülenin verilmesi esası kabul edilmiştir. Bu sistem çağdaş disiplin anlayışına daha uygun olmakla beraber, idare - memur çatışmasının fazla

olduğu ülkemizde, memur güvenliğini tehlikeye düşürecek niteliği de gözden uzak tutulmamalıdır.

I — İlkokul Öğretmenlerinin Disiplin İşleri :

1) 4357 Sayılı Kanun :

İlkokul öğretmenlerine verilecek disiplin cezalarıyla bu cezaların hangi hallerde verileceği 4357 sayılı Kanunun 7. maddesinde sayılmıştır. İlkokul öğretmenleri işledikleri disiplin suçlarının mahiyet ve derecesine göre 1702 sayılı kanunun 36, 40, 41 ve 43 üncü, 1880 sayılı kanunun 8 ve 9 uncu maddelerinde yazılı esaslar altında aşağıdaki disiplin cezalarına çarptırılırlar :

- a) Görevinde kusurlu sayılmak,
- b) Ücret kesimi,
- c) Kıdem indirmek,
- d) Vazifelerine son verilmek,
- e) Meslekten çıkarılmak.

Bu kanunda tasrih edilmeyen haller memurun kanunu hükümlerine tabidir. Yani bu cezaları gerektiren fiillerden başka disiplin suçu teşkil eden fiiller için 788 sayılı kanunun 26. cı ve müteakip maddelerinde gösterilen cezalardan birisi uygulanır.

İlkokul öğretmenleri için disiplin suçu teşkil eden haller ve bu suçlara verilecek disiplin cezaları şunlardır. (4357 sayılı kanunun 7. maddesi) :

A) Vazifelerini yapmakta ihmali görülenler işlerinde kusurlu sayılırlar. Bu cezaya itiraz olunamaz.

Kusurlarının düzeltilmesi aşağıdaki makamlardan biri tarafından bildirilir:

1 — Başöğretmen;	3 — İlköğretim müfettişi;
2 — Maarif memuru;	4 — Maarif müdürü.

B) Vazifelerini yapmadıkları ve yapanlara güçlük çıkardıkları, onların çalışma isteklerini sözleri ve hareketleriyle kırdıkları, okulu veya talebeyi herhangi bir şekilde zarara uğrattıkları sabit olanlara fiillerinin mahiyet ve derecesine göre birinci defasında bir günlükten üç günlüğe ve ikinci defasında üç günlükten on beş günlüğe kadar ücret veya maaş kesilmek cezası verilir. Üç günlüğe kadar olan cezaya itiraz olunamaz. Bu ceza hem maaş hem de ücret alanların yalnız maaşlarından kesilir.

C) Kıdem İndirmek :

Öğretmenlik şerefini ihlal edici hallerde buldukları, meslektaşlarının veya talebenin haklarını kasten zarara uğrattıkları sabit olanlara suçlarının derecesine göre bir yıldan dört yıla kadar kıdem indirme cezası verilir.

D) Görevlerine son verilmek:

Talebesine okul ve meslek mensuplarına iftira eden veya ettirenlerle bir kıdem müddeti içinde iki defadan fazla on beş günlük ücret veya maaş kesilmek cezasını alan veya başkalarını görevlerini yapmamağa teşvik ederek okulun çalışmasını aksattığı sabit olan öğretmenlerin altı aydan iki seneye kadar vazifelerine son verilir. Bu cezaya çarpılan öğretmenler ceza gördükleri tarihten itibaren ceza müddetlerinin sona ermesine kadar tekrar öğretmenliğe tayin edilemezler. Bu müddetin sonunda bunların yemden öğretmenliğe tayinleri caizdir.

E) Meslekten Çıkarılma :

Öğretmenlik mesleğiyle ilgili işler bakımından haysiyetsizliği, iffetsizliği ve vazifesinde bırakılmasına mani bir suistimali sabit olan öğretmenler bir daha meslekte ve teşkillerinde kullanılmamak üzere meslekten çıkarılırlar.

Bu kanunda tasrih edilmeyen haller memurun kanunu hükümlerine tabidir.

Bu cezalardan görevinde kusurlu sayılmak, okul müdürü, ilk öğretim müdürü, ilköğretim müfettişi veya millî eğitim müdürü tarafından, diğer cezalar il millî eğitim disiplin kurulu tarafından verilir. Görevinde kusurlu sayılmak ve üç günlüğe kadar maaş kesimi cezalarına itiraz mümkün değildir, ancak Danıştay'da dava açılmak suretiyle iptal ettirilebilir. Bu iki cezanın iptali istemiyle Danıştay'da iptal davası, yazılı bildirim (tebliğ) tarihinden itibaren on gün içinde açılmalıdır. Bu süre geçtikten sonra açılacak dava süre aşımından dolayı reddedilir.

Yedinci maddede yazılı diğer disiplin cezalarına, yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde Bakanlık disiplin kuruluna itiraz etmek gerekir. Süresi içinde yapılan itirazlar Bakanlık disiplin kurulunca incelenir, il millî eğitim disiplin kurulu karar onaylanır veya bozulur. Bozması halinde il millî eğitim disiplin kurulu yemden bir karar verir, bu karara da itiraz mümkündür.

İl millî eğitim disiplin kurulu kararının Bakanlık disiplin kurulu tarafından onaylanması halinde bu karar aleyhinde de iptal davası açılabilir. Davanın açılma süresi, Bakanlık disiplin kurulu kararının ilgiliye yazılı olarak bildirilmesi tarihinden itibaren on gündür. Disiplin kurulu kararları verilmekle kesindir ve uy-

gulanır. İtiraz veya iptal talebi icrayı durdurmaz. Karar itiraz üzerine bozulur veya ,davâ yoluyla iptal edilirse, eski hale iade edilir. İptal davası açılması halinde, cezamn hemen uygulanması davacıyı ağır şekilde zarara veya mahrumiyete uğrattırsa, Danıştaydan yürütmenin durdurulması istenebilir. İlgili dava dairesinin yürütmenin durdurulmasına karar vermesi halinde, ceza icra edilemez, davanın sonuçlanması beklenir.

Anayasamızın 118. maddesi 788 sayılı kanunun 55. maddesi ve 657 sayılı kanunun 130. maddesi disiplin kurullarınca, savunması alınmadan devlet memuru hakkında ceza verilemeyeceğini hükme bağlamıştır. Savunma alınmadan disiplin cezası verilmesi mutlaka bir bozma ve iptal sebebidir. 657 sayılı kanunun 130. maddesi daha ileri bir anlayışı düzenlemiş ve soruşturmayı yapanların da, savunması istenen memura yedi günden az olmamak üzere bir zaman vermelerini şart koşturmuştur, ifadesine veya savunmasına başvurulmuş memurun, ifade ve savunmasını hazırlıyacak ve delillerini toplayacak bir zamana sahip olması en doğal hakkıdır. Bu hakka saygı göstermiyen soruşturmacıya durum vazılı olarak bildirilmeli ve gerekli zaman istenmelidir.

İl millî eğitim disiplin kurulunun kimlerden teşekkül edeceği, 1702 sayılı kanunun 37. maddesinde sayılmıştır. Bunlar, vali, millî eğitim müdürü, il daimi encümeninin kendi aralarından seçecekleri bir üye, il merkezindeki orta dereceli okul müdürlerinin en kıdemlisi, millî eğitim bakanlığı tarafından seçilecek bir ilköğretim müfettişi ve il merkezinde çalışmakta olan ilköğretmenlerinin kendi aralarından iki yıl süreyle seçecekleri bir ilköğretmenidir. Akşam sanat ve ticaret okullarıyla kurslarına ait işlerde, bu okul ve kursların müdürleri de kurula katılır ve oy verirler.

İl millî eğitim disiplin kurulunun teşekkülünde günümüzün şartlarına uygun düşmeyecek bir anormalliğin bulunduğu meydandadır. 1930 yılında yürürlüğe girmiş bulunan bu kanunun, günün şartlarına uymıyan hükümlerinin değiştirilmesi artık zorunlu bir hale Ngelmiştir. Meslek kuruluşlarının temsil edilmediği bir kurulda bir siyasal parti mensubunun bulunmasını izah edebilecek hiçbir haklı gerekçe bulmak mümkün değildir.

İlkokul Öğrenenlerinin İstifa Etmiş Sayılmaları :

4357 sayılı kanunun 8. maddesine göre, özürsüz olarak onbeş gün içinde göreve başlamıyan, tatil sonunda özürü olmadan derse

başlama tarihinden bir harta önce işleri başmda bulunmıyan ve ders yılı içinde özürlü olmadan aralıksız bir hafta görevine devam etmiyen öğretmenler Millî Eğitim Bakanlığınca istifa etmiş sayılırlar. Bu işlem için disiplin kurullarının ayrıca bir karar almalarına ihtiyaç yoktur.

Her hangi bir özür sebebiyle yukarıda belirtilen sürelerce görevi başmda bulunamıyan öğretmenler bu özürlerini üç gün içinde bildirmek ve bir hafta içinde usulüne uygun şekilde belgelendirmek zorundadırlar. Sağlık, ölüm, doğum ve yangın gibi zaruretler olmadıkça özürle ilgili izinlerin görev yerinde kullanılması mecburidir. İstifa etmiş sayılanlar, istifa etmiş sayılmalarını izliyen ders yılı başına kadar diğeri bir öğretmenliğe tayin edilemezler.

Bu işlem aleyhinde Danıştay'da iptal davası açılması, işlemin yazılı bildirim tarihinden itibaren doksan gündür. Ancak Danıştay'da açılan iptal davaları uzun zamanda sonuçlanmadığı için, iptalin pratik bir yararı olmamaktadır. Çünkü bu davanın sonuçlanmasından önce göreve dönmek mümkündür. Dava ancak, haksız işlem dolayısıyla uğranılan zararın tazmini bakımından önem taşıyabilir.

2) 5442 Sayılı Kanun :

İl idaresi kanununun 13. maddesinin C fıkrasına göre valiler, il teşkilâtında çalışan bütün memurlara uyarma, kınama ve beş günlüğe kadar maaş kesimi cezası verebilir. Daha ağır cezaların verilmesi için de tekliflerde bulunabilirler. Uyarma ve kınama cezaları kesindir itiraz edilemez. Kanunda bu cezalar aleyhine idarî ve adlî kazaya müracaat edilemeyeceği yazılı olmasına rağmen bu hüküm Anayasanın 114. madesine aykırı olduğundan, yazılı bildirim tarihinden itibaren on gün içinde Danıştay'da iptal davası açılabilir.

Yine aynı kanunun 31. maddesinin i fıkrası uyanınca kaymakamlar re'sen uyarma ve kınama cezaları verebilir ve daha ağır cezaların verilmesini teklif edebilirler. Bu cezalar da kesindir, itiraz olunamaz. Ancak yazılı bildirim tarihinden itibaren on gün içinde cezanın iptali talebiyle Danıştay'da dava açmak mümkündür.

4357 sayılı kanunda tasrih edilmeyen hallerde Memurun Kanunu hükümleri uygulanacağından bu hükümler ayn bir bölüm halinde incelenecektir.

Orta Dereceli Okul Öğretmenleri ve İlköğretim Müfettişlerinin Disiplin İşleri :

'Orta dereceli okul öğretmenleri ile ilköğretim müfettişlerine ait disiplin hükümleri 1702 sayılı kanunda yer almaktadır. İşlenen disiplin suçunun mahiyeti ve derecesine göre verilebilecek cezalar şunlardır:

- 1) İhtar,
- 2) Tevbih,
- 3) Ders ücretlerinin kesilmesi,
- 4) Maaş kesilmesi
- 5) Kıdem indirilmesi
- 6) Derece indirilmesi,
- 7) İstifa etmiş sayılmak,
- 8) Meslekten çıkarılmak.

Bu cezaların hangi hallerde verileceğini göstermesi bakımından ilgili maddeler aşağıya aynen alınmıştır.

Madde 20 — İhbar ve tevbih cezaları şu hareketlere karşı verilir :

1 — Talimatname ve emirler mucibince yapılması lâzım olan vazifelerin ifasında kusur etmek (bu halin neticesinde bir şahıs veya müessese zarar görürse zarann mahiyet ve derecesine göre daha ağır ceza verilebilir.);

2 — Mektep dahil ve haricinde muallimlik vakarına uymıyacak hareketlerde bulunmak;

3 — Arkadaşlarına ve talebesine karşı kaba muamelede bulunmak ve kaba lisan kullanmak;

4 — Amirlerine karşı hürmetsiz tavır göstermek;

5 — Talebenin vazifelerini tashih etmemek;

6 — Yoklama ve imtihan evrakını idareye vaktinde teslim etmemek

7 — Vazifeye geç gelmek veya vazifeden erken çıkmak.

Yukarıdaki hallerin ilk defasında ihbar,, tekrarında tevbih cezası verilir.

Madde 21 — Ders ücretlerinin kesilmesi cezası şu hallerde verilir:

1 — Kabule şayan mazereti olmadan derse girmemek veya hut girdiği halde dersten başka bir şeyle meşgul olmak;

2 — İnzibat ve muallimler meclisi ve mübayaat komisyonu içtimalanna mazeretsiz olarak devam etmemek (bu son halin ilkinde ihtar, ikinci defasında ücret kesilmek cezası verilir).

3 — Bir ay zarfında iki defadan ziyade derse geç gelmek. Derse gelmeyen veya dershanede dersten başka bir işle meşgul olan muallimin maaşından kesilecek miktardan tayin için dört hafta bir ay itibar olunarak muallimin maaş yekûnu bir ay zarfında girmeye mecbur olduğu ders adedine taksim olunur ve boş geçen her ders saati için muallimin maaşından bu miktarı ilk alacağı aylığından kesilir.

Uhdesinde fazla ders olan muallimin fazla aldığı ücret; asıl maaşına zammedilerek ders ücreti bu yekûne göre hesap olunur.

Mazeret sebebiyle derse girmeyen muallimin mazeretini en çok üç gün zarfında ihbar ve bir hafta içinde isbat etmesi lâzımdır.

Yoksa ceza tatbik olunur.

Madde 22 — Maaş kesilmesi cezası şu hallerde verilir :

1 — Arkadaşlarına ve iş için gelenlere fena muamele etmek.

2 — Mektebin binasının ve eşyanın muhafazasına ihtimam etmemek,

3 — Talimatname ile uhdesine verilen işleri kasten yapmamak,

4 — Talebeyi dövme,

5 — Aynı suçtan dolayı iki defa tevbih aldığı halde o fiili tekrar etmek,

6 — Arkadaşlarını ve maiyetini başkası yanında tahkir etmek,

7 — Gizlenmesi ve belli edilmemesi kabil olmayacak derecede sarhoş olarak gezmek,

Maaş fiilin derecesine göre bir günlükten onbeş günlüğe kadar kesilir. Daha ziyade kesilmez.

Madde 23 — Kıdem indirilmesi cezası şu hallerde verilir:

1 — İmtihanalarda not takdirinde bitarafılıktan ayrılmak;

2 — Amirine karşı hakarete bulunmak.

Madde 24 — Derece indirilmesi cezası şu hallerde tatbik olunur:

- 1 — Sarhoş olarak mektebe gelmek,
- 2 — Kumar oynamayı itiyat etmek veya umumi yerlerde kumar mahiyetinde oyunlarla vakit geçirmek,
- 3 — Bir tarafı korumak veya mağdur etmek kasdile memur olduğu tahkikatı esaslı bir şekilde yapmamak.

Madde 26 — İstifa etmiş sayılmak :

- 1 — Yem tayin edildiğini vazifeye, mazeretsiz olarak onbeş gün zarfında başlamayan,
- 2 — Ders senesi başında vazifesine mazereti olmadan vaktinde gelmeyen,
- 3 — Ders senesi içinde mazereti olmadan bir hafta fasılasız mektebe gelmeyen,
- 4 — Bir sene zarfında dört defa ders ücreti kesilme cezasına uğrayan müdür, başmuallim ve muallim veya ilk tedrisat müfettişi istifa etmiş sayılır.

Madde 27 — Meslekten çıkarılmak aşağıdaki hallerde tatbik olunur:

- 1 — Gerek talebeye karşı ve gerek hariçte muallimlik sıfatile telif edilmeyen iffetsizliği sabit olan,
- 2 — Talebeyi vekâletin ve mektebin amirleri ve muallim ve memurları aleyhine itaatsizliğe teşvik eden,
- 3 — Müdür, başmuallim ve muallimlerle ilk tedrisat müfettişlerinden talebesine kopya verenler,

Bu cezaları verebilecek makamlar şunlardır :

İhtar Cezası : a) Millî Eğitim Bakanı, b) Vali, c) Millî Eğitim Müdürü.

Bu kanunda sayılan bütün cezalar Bakanlık Disiplin Kurulu tarafından verilir. Ancak ders ücretlerinin kesilmesi cezası Millî Eğitim Bakam, Millî Eğitim Müdürü ve Orta dereceli okul müdürleri tarafından, her biri kendi emir ve yürütme yetkileri dahilinde olmak üzere uygulanır, İhtarlardan başka bütün disiplin cezalan sicile geçer.

Orta dereceli okul öğretmenlerinin, orta dereceli okullarda ders vermekten aciz olduğu iki talim sicili ile sabit olduğu takdirde, ilkokul öğretmenliğine nakledilirler. Bir terfi müddeti içinde iki defa ihtardan başka bir cezayı mucip fiil işlemiş bulunanlara, disiplin kurulu ikinci fiil için bir derece ağır ceza verebilir. Arkadaşlarına iftira edenler, iftiraları hangi çeşit cezayı gerektirecek suç ise, o suçun cezasından bir derece ağır ile cezalandırılırlar.

Bakanlık disiplin komisyonunun ceza kararlarına karşı, bu cezanın yazılı bildirim tarihinden itibaren on gün içinde Danıştay'da temyizen itiraz edilmek gerekir. Bu süre geçirdikten sonra yapılacak itirazlar, süre aşımından dolayı reddedilir.

Bakanlık disiplin kurulu, ilgili öğretmenin itham edildiği hususu açıkça ve yazılı olarak bildirmek, yazılı savunmasını istemek ve savunma için belli bir süre tanımak zorundadır. Bu zorunluluk yerine getirilmeden verilen cezalar, süresi içinde itiraz yoluyla Danıştay önüne getirilirse, Danıştay'ca bozulur.

Memurin Kanunundaki Disiplin Hükümleri:

1702 sayılı kanun ile 4357 sayılı kanun, bu kanunlarda tasrih edilmeyen hususlar Memurin Kanunu hükümlerine tâbidir, demek suretiyle 788 sayılı kanuna atıf yapmıştır. Ayrıca millî eğitim müdürleri, yardımcıları, bakanlık merkez örgütünde çalışanlar, yüksek öğretim öğretmenleri ve öğretmenlik dışında bir millî eğitim hizmetinde çalışanlar hakkında 788 sayılı kanunun disiplin hükümleri uygulandığı için bu kanundaki disiplin hükümlerinin ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

788 sayılı kanunun 1777 sayılı kanunla muaddel 26. maddesinde disiplin cezaları sayılmıştır. Bu cezalar şunlardır :

- 1) İhtar
- 2) Tevbih
- 3) Maaş kesimi
- 4) Kıdem tenzili
- 5) Sınıf tenzili
- 6) Memuriyetten ihraç.

Bu cezalar disiplin komisyonlarınca verilir. Ancak ihtar cezası amir tarafından re'sen de verilebilir, üst komisyonlara itiraz

edilemez ve sicile geçer. Bu kanundaki cezalar, ilköğretim öğretmenleri hakkında il milli eğitim disiplin komisyonlarınınca, orta dereceli okul öğretmenleri ve ilköğretim müfettişleri hakkında Bakanlık disiplin komisyonunca verileceğinden, itiraz, temyiz ve iptal talepleri, yukarıda ilgili bölümlerinde açıklandığı şekilde yapılır.

Tevbih cezası, da bakan ve valiler tarafından re'sen verilebilir. Bu cezayı alan memur onbeş gün içinde cezayı veren amir» başvurabilir ve gerekçe göstermek suretiyle cezaya itiraz edebilir. Bu kanunda sayılan cezalardan her birinin üç defa tekrarı bir derece daha ağır cezayı gerektirir.

Memurun Kanununa göre hangi fiillerin hangi cezayı gerektirdiği ilgili kanun maddeleri aynen alınmak suretiyle gösterilmiştir.

Madde 28 — İhtarı mucip ahval şunlardır:

Vazifede lakaydi, göstermek, vazifeten kendisini ziyarete gelenlerden ve eshabı mesalihten maada kimselerle iş başında görüşmeyi itiyat etmek ve rüfekasına dürüst muamelede bulunmak, vekara münafi hareket, kanunlar, nizamlar, talimatlar veya emirler ve kararlar ile muayyen hususat hakkında bilâ lüzum işaret ve istişarda bulunmak ve telgraf keşidesinde israf eylemek, istilamlara muayyen müddet zarfında cevap vermemek, işte intizamsızlık göstermek,

Madde 29 — Tevbihi mucip ahval şunlardır:

Bir meselenin evrakını bilasebep bir masada bir günden ziyade alıkoymak, maiyetindeki memur ve müsdahdemleri zati işlerinde isdihdam etmek, vazifesi başına iki defa bilâ mazeret geçmek veya erken gitmek veyahut biray zarfından mezuniyetsiz ve mazeretsiz bir gün gelmemek, memuriyet haysiyetini muhil harekette bulunmak, vazifesi başında amire hürmetsizlik etmek, kendi sun'u taksiri ve müsamahası neticesi olarak bilâ itiraz deyninden dolayı kesbi katiyet etmiş bir ilâm mucibince mahkûm olmak.

Madde 30 — Maaş katımı mucip ahval şunlardır:

Kabili sert ve ihfa olmayacak derecede sarhoşluk, madununa ve eshabı mesalihe suimuamele etmek, bir ayda bir günden fazla sekiz günden az mazeretsiz veya mezuniyetsiz vazifesine devam etmemek, şahsa ait olarak vukuubulan müracaatlarda-alâkadarlara işin neticesi hakkında malûmat vermemek.

Madde 31 — Kıdem tenzilini mucip ahval şunlardır:

Bir ayda yedi ve bir senede ceman 20 günden fazla mazeretsiz veya mezuniyetsiz vazifeye devam etmemek, kanunlara ve nizamnamelere muvafık verilen emri infaz etmemek.

Madde 32 — Sınıf tenzilini mucip ahval şunlardır:

Kumar oynamak, vazifesi başına sarhoş gelmek, hava oyunu oynamak, muayyen terfi müddeti zarfında ceman iki ay mazeretsiz ve mezuniyetsiz devamsızlığı görülmek, sekizinci maddede yazılı fiilleri irtikâp etmek.

Madde 33 — İhracı mucip ahval şunlardır:

Kumar oynamak, sarhoşluğu itiyat edinmek, ar ve hicabı mucip harekette bulunmak, harp, ihtilâl, isyan gibi fevkalâde ahvalde bilâemir ve bilâzaruret vazifeyi memuriyetini terketmek, memuriyetine ait mahrem dosyalar mündericatını ifşa etmek.

Memurların, kanunen cezayı gerektiren bir suçtu tesbit edildiği takdirde hakkında umumi hükümlere göre işlem yapılacağı (Türk Ceza Kanununun ve Ceza hükmü ihtiva eden diğer kanunlar gereğince cezalandırılacağı) gibi, ayrıca bu kanunda yazılı disiplin cezalarından birisi ile de cezalandırılır.

657 Sayılı Kanunun Disiplin Hükümleri :

Devlet Memurları Kanununun disiplinle ilgili hükümleri, 134. maddede bahsedilen tüzük hazırlanmadığı için henüz yürürlüğe girmemiştir. Bu kanunda, hangi fiillerin hangi cezalan gerektirdiği belirtilmemiş, işlenen fiile hangi cezanın verileceği hususunun takdiri disiplin cezası vermeye yetkili âmir ve kurullara bırakılmıştır. Henüz yürürlüğe girmemiş olmakla beraber bilgi kabilinden bazı maddeleri aynen alıyoruz.

Madde 125 — Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları şunlardır:

A) Uyarma: Memura, görevinde daha dikkatli davranması gerektiğini yazı ile bildirmektir.

B) Kınama: Memura, görevinde ve davranışında kusurlu sayıldığını yazı ile bildirmektir.

C) Kısa süreli durdurma: Memurun bulunduğu kademedeki ilerlemesinin altı ay için durdurulmasıdır.

Bu ceza, o süre içerisinde derece yükselmesi için yarışma sınav veya seçmelerine girebilmeyi de önler.

Ç) Uzun süreli durdurma: Memurun bulunduğu kademe- ile ilerlemesinin bir, birbuçuk veya iki yıl durdurulmasıdır.

Bu ceza o süre içerisinde derece yükselmeleri için yarışma sınav veya seçmelerine girebilmeyi de önler.

D) Geçici olarak görevden çıkarma: Memuru, kadrosu saklı kalmak suretiyle, bir aydan altı aya kadar aylıksız olarak geçici süre ile görevinden çıkarmaktır.

E) Devlet memurluğundan çıkarma: Bir daha Devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarmaktır.

Disiplin cezası vermeye yetkili âmir ve merciler :

Madde 126 — 125 inci maddenin (A,B,C) bendlerinde yazılı disiplin cezaları, atamaya yetkili âmir tarafından verilir. A, B bendlerinde yazılı disiplin cezalarını, atamaya' yetkili âmirden başka sicil âmirleri de doğrudan doğruya verebilirler.

125 inci maddenin (Ç) ve (D) bendlerinde yazılı disiplin cezaları, memurun bağlı olduğu kurumdaki yetkili disiplin kurulunun mütalâası alındıktan sonra, atamaya yetkili âmir tarafından verilir.

125 inci maddenin (E) bendinde yazılı memurluktan çıkarma cezası, atamaya yetkili âmirin bu yoldaki isteği üzerine, memurun bağlı bulunduğu kurumun Yüksek Disiplin Kurulu karar ile verilir. Yüksek Disiplin Kurulunun bu halde ayn bir ceza tâyinine yetkisi yoktur. Âmirin istediği cezayı kabul veya reddeder. Ret halinde âmir başka bir disiplin cezası vermekte serbesttir.

Disiplin kurullarının karar süresi:

Madde 128 — 125 inci maddenin (Ç) ve (D) bendlerine göre disiplin kovuşturmasını gerektiren hallerde yetkili âmir, yaptırdığı soruşturmanın dosyasını, mütalâasını bildirmek üzere yetkili disiplin kuruluna tevdi eder. Disiplin kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren 15 gün içinde soruşturma evrakına göre mütalâasını bildirir.

125 inci maddenin (E) bendinde yazılı memurluktan çıkar-

ma cezası için, atamaya yetkili âmir tarafından yaptırılan soruşturmaya ait dosyanın, memurun bağlı bulunduğu kurumun yüksek disiplin kuruluna tevdiinden itibaren 15 gün içinde soruşturmanın genişletilmesine veya neticesine dair kararını verir. Kurulun, soruşturmanın genişletilmesine karar vermesi halinde, neticeye dair karar süresi bu tarihten itibaren iki ayı geçemez.

Savunma Hakkı:

Madde 130 — Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez.

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmıyan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Cezâî kovuşturma ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülmesi :

Madde 131 — Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktirmez.

Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması veya olması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olmaz.

İtiraz:

Madde 135 — 125 inci maddenin (A), (B), (C), (Ç), (D) bendlerinde yazılı atamaya yetkili âmirlerden başka sicil âmirleri tarafından verilen disiplin cezalarına karşı itiraz, ilgili memurun varsa önce bir üst sicil âmirine, yapılabilir.

Üst sicil âmirin kararına karşı, atamayı yetkili âmire başvurulabilir.

Atamayı yetkili âmirin doğrudan doğruya veya onayı ile verilen disiplin cezalarına karşı Danıştaya itiraz olunabilir.

125 inci maddenin (E) bendinde yazılı Devlet memurluğundan çıkarma cezasına karşı Danıştaya başvurulabilir.

İtiraz süresi :

Madde 136 — 125 inci maddenin (A), (B), (C), (Ç), (D) bencilerinde yazılı ve sicil âmirleri tarafından verilen disiplin cezalarına karşı yapılacak itirazların, kararın ilgiliye tebliği tarihinden itibaren 10 gün içinde yapılması lâzımdır.

Atamaya yetkili âmirin veya yüksek disiplin kurulunun verdiği cezalara karşı Danıştaya kanunundaki süre içinde itiraz olunabilir.

Bu süreler içinde itiraz edilmeyen disiplin cezalan kesinleşmiş olur.

Bu konuya son vermeden önce meslekten ihraç ile memuriyetten ihraç arasındaki farka da işaret etmek yararlı olur :

Meslekten ihraç öğretmenin sadece millî eğitim hizmetlerinde çalıştırılmamak üzere uzaklaştırılması olup, devlet memuru olma hakkı elinden alınmış değildir, başka bir devlet hizmetinde çalıştırılabilir. Memuriyetten ihraç ise bir daha hiçbir devlet hizmetinde çalıştırılmamak üzere uzaklaştırılmasıdır. Memuriyetten ihraç iki şekilde mümkündür. Birincisi 788 sayılı kanunun 33. maddesindeki fiilleri işliyenlere uygulanan ihraç işlemi, diğeri de 788 sayılı kanunun 49. maddesinde belirtildiği şekilde bir mahkûmiyetin sonucu olan ihraç işlemi. İkincisindeki ihraç işlemi idarî bir tasarruf olup disiplin komisyonunca değil, Eakanlık Müdürler Komisyonu kararıyla yapılmaktadır. 788 sayılı kanunun 49. maddesi, 657 sayılı kanunun 98. maddesiyle değiştirilmiş ve 48. maddeye atıf yapılmıştır. Ancak bu maddelerin yürürlüğe girip girmediği kesinlikle tesbit edilemediğinden Millî Eğitim Bakanlığınca uygulanmamaktadır. 788 sayılı kanunun 49. maddesi aşağıya aynen alınmıştır.

Madde 49 — Esnayi memuriyetinde gerek vazifei memuriyetinden ve gerek şahsi bir cürümden dolayı mahkemeye tevdi edilen memur beraat ettiği takdirde bilcümle hukukuna sahip olur. Muhilli haysiyet ve namus bir cürüm ile ve alelittak ağır hapis veya o derecede cezayı müstelzim bir fiil ile veya vazifesinden dolayı lâakal altı ay hapis ile mahkûm olanlar memuriyetten ihraç edilirler.

Memuriyetten ihracı müstelzim olmayacak derecede; hapis cezasıyla mahkûm olanlar mecburi tahvile tâbi tutulabilirler.